

Okresný úrad Martin

Dňa: 13. 06. 2022

30442/2022-22/002271

Príloha: 012P/1A

8

Okresný úrad Martin
odbor starostlivosti o životné prostredie
Námestie S. Hurbana-Vajanského 1
036 58 Martin

37.

Martin-Priekopa 10. 6. 2022

Vec: odvolanie proti rozhodnutiu v zisťovacom konaní vo veci „Martinské terasy“

Podľa § 53 až 55 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov **podávam v zákonnej lehote odvolanie** proti rozhodnutiu Okresného úradu Martin, odboru starostlivosti o životné prostredie (ďalej „orgán“) č. OU-MT-OSZP-2022/002271-029-Ha zo 4. 5. 2022 v zisťovacom konaní o navrhovanej činnosti „Martinské terasy“ (ďalej „napadnuté rozhodnutie“) navrhovateľa MARTINSKÉ TERASY, spol. s r. o., Zvolenská 11024/30, 036 01 Martin v zastúpení Hplus, a. s., Kollárova 73, 036 01 Martin (ďalej „navrhovateľ“).

Napadnuté rozhodnutie sa týka navrhovanej činnosti, ktorá je **priestorovo i funkčne len novšou obmenou rovnomennej spornej činnosti „Martinské terasy“** (pozrite napr. rozhodnutie Okresného úradu Žilina, odboru výstavby a bytovej politiky z 29. 7. 2019 č. OU-ZA-OVBP2-2019/031265/Kod) a skutkovo **temer zhodných, resp. úzko súvisiacich a nemenej sporných činností „IBV Terasa“ a „12284-Martin-Sever-Zahustenie TS pre IBV Terasy“**. Preto aj voči napadnutému rozhodnutiu platia **primerane všetky vecné i procesné argumenty v mojom stanovisku z 10. 1. 2022, v podnete zo 17. 2. 2020 s prílohami** a vo všetkých mojich predchádzajúcich podaniach k uvedeným činnostiam, pri ktorých sa príslušné orgány ani navrhovateľ **náležite nevysporiadali s veľkou väčšinou týchto argumentov**. Ani napadnuté rozhodnutie podľa mojich vedomostí **nevychádza zo spoľahlivo zisteného stavu vecí a nie je vydané zákonným spôsobom na základe dostatočných podkladov ani najlepších dostupných poznatkov**. Môže tak porušovať **prínavajmenšom § 3 ods. 5, § 32 ods. 1 i 2, § 46 a § 47 správneho poriadku, § 2 ods. 1 a 4, § 7a, 39 a 39a zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), § 18 ods. 1 a § 64 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej „zákon o EIA“), § 3, 4, 5, 6, 7b a 8 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej „zákon o OPaK“), § 20 ods. 5 a 6 zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami (ďalej „zákon o OpP“) a § 12 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy (ďalej „zákon o OVPP“)**. Môže ich porušovať o to skôr, že **viacerými argumentami v mojom citovanom stanovisku a v ďalších podaniach sa orgán ani navrhovateľ vôbec nezaoberali** (pozrite nižšie). Navyše aj značnú časť **podmienok rozhodnutia v jeho výrokovej časti na s. 2 – 3 orgán len prebral z vybraných stanovísk a/lebo ich určil príliš všeobecne, podmienené či prenesením zodpovednosti na iný stupeň povoľovacieho procesu a/lebo na iný orgán** – a tým v praxi **nevykonateľne, resp. nekontrolovateľne a formalisticky**. Vo svojom odvolaní **klaďem dôraz hlavne na tieto skutočnosti**:

1. Navrhovaná činnosť by v juhovýchodnej časti – konkrétne východnými časťami parciel KN-C 525/2 (KN-E 536) a KN-C 525/8 – zasahovala do úvaliny ekosystému **Sklabinského potoka a jeho inundačného územia** (pozrite napr. <http://www.martin.sk/povodne-v-martine-2010/qs-1739>). Tým by okrem vystavenia ľudí a ich majetku **významnému riziku záplav či podmáčania a porušovania zásad preventívnej ochrany pred povodňami** (o i. vyššieuvedených ustanovení zákona o OpP) mohlo pri jej realizácii **dôjsť buď k neúspechu pri dosahovaní dobrého stavu podzemnej vody v úvaline Sklabinského potoka i v príľahlej ľavobrežnej terase, a/lebo k neúspechu pri dosahovaní dobrého ekologického stavu útvaru povrchovej vody Sklabinský potok, k neúspechu pri predchádzaní zhoršeniu jeho stavu alebo priamo k zhoršeniu jeho stavu z veľmi dobrého na horší v zmysle § 16 a 16a**

zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách (ďalej „vodný zákon“). Zo zámeru i z ostatných relevantných podkladov je pritom zrejmé, že navrhovateľ pred podaním návrhu na začatie konania o povolení navrhovanej činnosti v rozpore s § 16 ods. 10 a § 16a ods. 1 vodného zákona **nepožiadala** orgán štátnej vodnej správy o vydanie rozhodnutia, či ide o navrhovanú činnosť podľa § 16 ods. 6 písm. b/ vodného zákona, že orgán štátnej vodnej správy **žiadne také rozhodnutie nevydal** ani v tejto veci **nekonal** podľa § 16a ods. 3 a nasl. vodného zákona, čím v rozpore s § 16a ods. 9 a 19 vodného zákona o. i. **zabránil účasti verejnosti** na týchto konaniach. Preto namietam aj **porušenie ustanovení § 16 a 16a vodného zákona** v doterajších konaniach a stanoviskách vrátane predloženého zámeru. Námietka je o to **naliehavejšia**, že k významnému zhoršeniu stavu útvaru povrchovej vody Sklabinský potok z **veľmi dobrého na priemerný až zlý už preukázateľne došlo vplyvom výstavby** pri južnom konci genofondovej lokality č. 67. Sklabinský potok zo severného okraja nového obytného súboru v mestskej časti Martin-Tomčany (pozrite moje stanovisko z 9. 10. 2019 i podnet zo 17. 2. 2020 a k nim priložené fotografie). S touto skupinou pripomienok a námietok sa orgán v napadnutom rozhodnutí **nijako meritórne nevysporiadal** a nič z nich nezohľadnil ani v podmienkach rozhodnutia.

2. Odvodňovanie stavebných pozemkov, vrty pre záhradné studne, bazény a podobné činnosti by zas **veľmi pravdepodobne mohli miestne zhoršiť stav útvaru podzemnej vody SK2002100P** Medzizrnové podzemné vody Turčianskej kotliny oblasti povodia Váh. Už aj tak **narušený režim hladín podzemných vôd** v úvaline Sklabinského potoka i v sedimentoch terasy by mohli ešte viac – a nevratne – **poškodiť**, brániť ich prirodzenému dopĺňaniu a kumulatívne tak **prispievať k ďalšiemu neudržateľnému úbytku zásob vody a vysušovaniu krajiny**. Ani s touto pripomienkou sa orgán v napadnutom rozhodnutí **meritórne nevysporiadal**, skôr od nej len **odvádzal pozornosť** smerom k viac-menej nesúvisiacim otázkam ochrany prírodných liečivých a minerálnych vôd a do podmienok rozhodnutia vybral spravidla len **všeobecné, formalistické až alibistické a neúčinné „zmiernujúce“ (nie preventívne) opatrenia** silno závislé od manažérskej (ne)kultúry navrhovateľa a technologickej (ne)disciplíny dostupných dodávateľov.

3. Významný prírastok nových **nepriepustných** (asfalt, betón, strešné krytiny, dlažby) a **inak hydricky i klimaticky aktívnych povrchov** pri navrhovanej činnosti by silno obmedzil vsakovanie zrážkových vôd, ešte viac rozkolísal ich povrchový odtok, celkovo **zhoršil miestnu vodnú bilanciu i bilanciu žiarenia** (najmä albedo) a kumulatívne tak prispel k zosilneniu už aj tak dosť **silného efektu mestského tepelného ostrova**. To by znamenalo **ďalšie zhoršenie miestnej klímy a pravý opak zmiernujúcich i adaptačných opatrení**, ku ktorým zaväzuje aktualizovaná stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (MŽP SR 2017) i ďalšie klimatické politiky SR a EÚ. S touto skupinou pripomienok sa orgán v napadnutom rozhodnutí **nevysporiadal o nič meritórnejšie** ako s predchádzajúcimi a do podmienok rozhodnutia popremietal **pováčšine len typický martinský „transparentný“ klimatický „greenwashing“** typu natierania stavieb svetlými farbami a p.

4. Navrhovaná činnosť by **zabrala a znehodnotila najmenej 8 ha pôdy typu Iuvizem pseudoglejová až modálna** (Šály & Šurina 2002), zaradenej medzi **najkvalitnejšie poľnohospodárske pôdy** v dotknutom k. ú. podľa § 12 ods. 1 písm. a/ zákona o OVPP a prílohy č. 2 nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy. **Významnosť týchto strát úrodnej pôdy** by ešte rástla v situácii **trvajúcej putinčickej agresie na Ukrajinu a jej dopadov o. i. na trh s poľnohospodárskymi produktami a na potravinovú bezpečnosť SR**. Ani takáto situácia však **príznačne nič nemení na postoji orgánu v napadnutom rozhodnutí, odkazovacom, čisto formalistickom a bez štipky záujmu o meritum vecí**.

5. Navrhovaná činnosť by s veľkou pravdepodobnosťou **vážne a nevratne poškodila prírodné hodnoty kvalitných až veľmi kvalitných segmentov mokrad'ových ekosystémov Kapustné záhrady a Sklabinský potok** (genofondové lokality č. 66 a 67 v R-ÚSES, resp. aj biokoridor v M-ÚSES – viac Topercer 2005, Hajniková a kol. 2012) s výskytom **biotopov európskeho (6430/Lk5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach) i národného významu (Lk6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí, Lk10 Vegetácia vysokých ostríc, Pr2 Prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách,**

Ls7.4 Slatinné jelšové lesy), ako aj významného krajinného prvku **Martinská riečna terasa**. K poškodeniam by mohlo dôjsť už v etape prípravných prác ich prístupovou stopou (site access footprint – pozrite napr. Topercer 2013 <https://blog.sme.sk/topercer/nezaradene/d1-jednotka-degeneracie>), ktorú spracovateľ zámeru aj príslušné orgány a organizácie územného plánovania i štátnej ochrany prírody a životného prostredia vo svojej dokumentácii, stanoviskách a rozhodnutiach vrátane napadnutého dlhodobu **ignorujú**. Počas realizácie navrhovanej činnosti a neskôr by tieto hodnoty a záujmy mohli ďalej poškodzovať a ničiť ich stavebná stopa (construction footprint), a to vo významne väčšej miere, ako pripúšťa orgán v napadnutom rozhodnutí (pozrite napr. Topercer 2005, 2018 <https://blog.sme.sk/topercer/nezaradene/mala-hora>, 2021 <https://blog.sme.sk/topercer/nezaradene/prekrstena-nemocnica>, Topercer & Bernátová 2013). Nezohľadňuje, resp. nedostatočne zohľadňuje aj viaceré dávnejšie známe či novšie skutočnosti, ako napr. zistenia daktorých prírodoochrane významných druhov v dotknutom území (z bezstavovcov o. i. *Sympetrum pedemontanum* DD, druhy národného významu *Carabus cancellatus*, *Bombus lapidarius*, *B. pascuorum*, *B. pratorum*, *B. terrestris* a *Xylocopa violacea*, *Lycaena dispar* VU, *Maculinea alcon* EN, *M. teleius* EN, zo stavovcov o. i. *Bombina variegata* LR:cd, *Bufo bufo* LR:cd, *B. viridis* LR:cd, *Hyla arborea* LR:nt, *Anguis fragilis* LR:nt, *Natrix natrix* LR:lc, *Vipera berus* VU, *Perdix perdix* EN, *Coturnix coturnix* LR:nt, *Crex crex* LR:cd, *Crocidura suaveolens* LR:lc, *Micromys minutus* LR:lc, *Neomys anomalus* LR:nt a *N. fodiens* LR:nt). Už aj preto treba stanovené podmienky typu 10 m nezastavaných „prieluk“ od spracovateľa zámeru, orgánu, ŠOP SR – Správy „NP“ Veľká Fatra či ÚHA Martin brať ako úplne **neodborné a nedostatočné** na predĺženie či zmiernenie nepriaznivých dopadov navrhovanej činnosti na biodiverzitu a ekologickú stabilitu krajiny (pozrite aj moje prijaté pripomienky k ÚPN-SÚ Martin, zmeny a doplnky č. 7 k bodu 17 a novšiu vedeckú štúdiu autoriek Sawatzky & Fahrig 2019 <https://esajournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/ecs2.2661>, požadujúcu na účinnú ochranu mokradí pred znečisťovaním hnojivami, pesticídmi a p. minimálnu šírku „nárazníkovej zóny“ 150 m). Najnázornejšie to preukazuje už zmienený veľmi nepriaznivý stav južného konca genofondovej lokality č. 67 Sklabinský potok pri severnom okraji nového obytného súboru Tomčian so silnými narušeniami cenných brehových porastov navážkami, odstránením krovin, výsadbami nepôvodných drevín a i. (pozrite napr. moje stanovisko z 9. 10. 2019, podnet zo 17. 2. 2020 a k nim priložené fotografie). Pri tejto skupine pripomienok a námietok sa orgán v napadnutom rozhodnutí **najviac vzdialil** od riadneho vysporiadania a spoľahlivého zistenia stavu vecí, keďže o. i. **predpokladal ignoroval** všetky citované relevantné vedecké poznatky okrem jedného nemenej predpokladého prieskumu (príloha č. 7 zámeru), plateného navrhovateľom a pripraveného tak v systémovom konflikte záujmov (pozrite napr. § 22 ods. 1 zákona o EIA), ktorý sa prejavil zvlášť v jeho návrhovej časti „greenwashingom“ na obvyklý spôsob „aby dobre bolo“, Odtiaľ potom orgán do výrokovej časti napadnutého rozhodnutia odklonil o. i. také podmienky ako výkopy 2 hlbokých brázd v „ochrannom pásme“ 10 m, čím prekonal aj vysoké méty „greenwashingu“ okolo navrhovanej „Nemocnice budúcnosti“ či „sv. Martina“ či kieho sv. a zalovil už skôr v revíri tých dvoch príčinných postavičiek zo seriálu „A je to“.

6. Podľa platnej územnoplánovacej dokumentácie mesta Martin by navrhovaná činnosť mala mať viac ako 500 stojísk a/lebo podlahovú plochu mimo zastavaného územia väčšiu ako 1 000 m², čím by prekračovala prahové hodnoty pre povinné hodnotenie v zákone č. 24/2006 Z. z., príloha č. 8, časť A (9. Infraštruktúra, položka 16). Napriek tomu v zjavnom rozpore s § 18 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z. z. nebola podrobená posudzovaniu vplyvov na životné prostredie. Toto žiadam napraviť, t. j. riadne posúdiť navrhovanú činnosť podľa zákona o EIA a výsledky posúdenia plne zohľadniť o. i. v aktualizácii územnoplánovacej dokumentácie mesta Martin podľa § 30 a 31 stavebného zákona, ktorú žiadam vykonať hneď nato. Žiadam to o to viac, že ani týmito pripomienkami a požiadavkami sa zo strany orgánu v napadnutom rozhodnutí nedostalo náležitého vysporiadania, len obvyklého formalizmu.

7. Stavebné zásahy, výrubu drevín, častejšia premávka ťažkých vozidiel a ďalšie vplyvy prípravných i stavebných prác v rámci navrhovanej činnosti (zaplavovanie nižšie ležiacich pozemkov pri dažďoch, ich zanášanie splaveninami a p.) by mohli nad prípustnú mieru

zhoršiť životné prostredie, narušiť statiku budov, kvalitu a pohodu bývania miestnych obyvateľov, hlavne na ul. Severná, ako aj znehodnotiť až zničiť ich príslušné cenné prírodno-krajinne oddychové zóny a dlhodobu tak porušovať ich Ústavou SR zaručené právo na priaznivé životné prostredie. Pripomienky a námietky v tomto i v nasledujúcom bode opäť ostali nevysporiadané, resp. vysporiadané len čiastočne (pozrite aj nižšie).

8. Navrhovaná činnosť a jej nedoriešená, či len *ad hoc* riešená infraštruktúra – zvlášť sporné dopravné napojenie cez Severnú ul. – by ďalej zhoršili už aj tak zlú dopravnú situáciu v meste. Prispeli by k pokračujúcej živelnej urbanizácii (najmä) na periférii mesta a obmedzili možnosti riešiť dopravnú situáciu v meste sústavne a komplexne – o. i. prijatím celomestskej parkovacej politiky s určením spoplatnených a rezidenčných zón, nízkoemisných zón, peších zón, zachytných parkovísk, opatrení na zapojenie MHD a cyklodopravy do parkovacej politiky a p.

9. O širšej neprijateľnosti navrhovanej činnosti i súvisiacich krokov príslušných orgánov vrátane napadnutého rozhodnutia svedčí aj ďalšia dôležitá skutočnosť – petícia proti nepriaznivým vplyvom týchto stavieb na prírodu i životné prostredie, ktorú podpísalo najmenej 2020 ľudí na petičných hárkoch a 141 online tu https://www.peticie.com/peticia_proti_vystavbe_obytneho_suboru_martinske_terasy_a_vychodneho_martinskeho_okruhu. Petícia je stále aktuálna a podľa mojej mienky predstavuje ďalší podstatný dôvod na riadne posúdenie navrhovanej činnosti podľa zákona o EIA a na zodpovedajúcu aktualizáciu územnoplánovacej dokumentácie mesta Martin. Už od apríla 2019 je aj pre orgán prístupná ako v elektronickej (pod vyššie uvedeným linkom), tak aj v papierovej podobe na Mestskom úrade Martin, odkiaľ si ju ako jeden z podkladov rozhodnutia orgán môže a zo zákona aj má zaobstaráť (pozrite § 32 správneho poriadku).

Na záver orgánu opakovane pripomínam tri súvisiace veci:

10. Už prinajmenšom 8 rokov všetky subjekty verejnej správy vrátane orgánu výslovne upozorňujem, že v konaniach vystupujem ako fyzická osoba bez splnomocnenia zastupovať akúkoľvek súčasť Univerzity Komenského v Bratislave. Fakt, že v podaniach sa identifikujem svojím menom, pracovným zaradením a adresou pracoviska zamestnávateľa podľa žiadneho právneho predpisu neznamena, že v konaní svojho zamestnávateľa aj zastupujem. Viackrát to potvrdil o. i. štatutárny zástupca Botanickéj záhrady UK, takže ak pripomienka orgánu na s. 29 napadnutého rozhodnutia o čomsi hovorí, tak hlavne o jeho argumentačnej úrovni.

11. O jeho argumentačnej úrovni hovorí ešte viac, že (aj) v napadnutom rozhodnutí úplnú väčšinu mnou predložených publikovaných i nepublikovaných výsledkov vedeckých výskumov, fotografií a iných dôkazov nechápe/nechce pochopiť či rovno ignoruje a sám k meritu veci nepredkladá nič viac ako formalistické odkazovanie na stanoviská či rozhodnutia „príslušných“ orgánov a organizácií. Ibaže aj – ba najmä – pre orgán platí o. i. rozsudok Najvyššieho súdu SR č. 6Sžk/14/2019 z 20. 5. 2020 vo veci kasačných sťažností proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24S/59/2018-326 z 29. 11. 2018. Z neho jasne vyplýva (zvlášť z bodu 70), že za zákonný a dostatočne zdôvodnený nemožno považovať postup, ktorý sa odvoláva len – či najmä – na závery stanovísk iných dotknutých orgánov bez toho, aby relevantnými argumentami zdôvodnil odbornosť i zákonnosť týchto stanovísk a riadne sa vysporiadal so skutkovými i právnymi argumentami protistrany, ktorá tieto stanoviská spochybňuje či vyvracia. Niežeby som od orgánu očakával niečo iné, no považujem za dôležité (aj) tu a teraz túto veľmi častú argumentačnú chybu namietnuť.

12. Napokon namietam ešte procesne, že v tomto prípade zjavne došlo aj k porušeniu zákonných ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy. Spočíva v tom, že orgán neidentifikoval a následne nepribral do konania všetkých známych účastníkov konania v rozpore s § 14 ods. 1 v spojení s § 18 ods. 3 správneho poriadku, resp. že verejná vyhláška nezahŕňala všetkých známych účastníkov tohto konania. Ide konkrétne prinajmenšom o obyvateľov ulice Severná, ktorí by boli preukázateľne dotknutí výstavbou i dopravou súvisiacou s navrhovanou činnosťou, ako aj o ostatných neidentifikovaných vlastníkov susedných stavieb v Meste Martin podľa definície v § 139 ods. 2 písm. d/ stavebného zákona, t. j. vlastníkov stavieb na takých pozemkoch, ktoré síce nemajú spoločnú hranicu

s pozemkami, o ktoré v tomto konaní ide, ale ktorých užívanie môže byť navrhovanou činnosťou dotknuté.

Z vyššieuvedených dôvodov žiadam, aby druhostupňový správny orgán **napadnuté rozhodnutie zmenil** a rozhodol, že navrhovaná činnosť sa **bude posudzovať** podľa zákona o EIA, príp. aby ho v celom rozsahu **zrušil a vec vrátil** prvostupňovému orgánu na nové rozhodnutie.

Za kladné vybavenie vopred ďakujem.

S pozdravom

Ing. Ján Topercer, CSc.

samostatný vedecký pracovník – ekológ Botanickej záhrady UK

